

- ชื่อเรื่อง** : รูปแบบการพัฒนาร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
ของผู้ใช้น้ำ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ผู้วิจัย** : นางกชกร เดชะคำภู
- ปริญญา** : รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- อาจารย์ที่ปรึกษา** : รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยูภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เจริญศิริ
- ปีการศึกษา** : 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลและสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำ โดยทดสอบความสอดคล้องโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ใช้น้ำที่ขึ้นทะเบียนกับโครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 280 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL นำตัวแปรมาสร้างรูปแบบการพัฒนาร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก ตัวแทนผู้ใช้น้ำ 24 ราย เจ้าหน้าที่ชลประทาน 2 ราย และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล 2 ราย ที่ถูกเลือกแบบเจาะจง และการประชุมกลุ่มย่อย จำนวน 25 ราย เพื่อวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำ รวมทั้งการยืนยันรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ราย

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริอยู่ในระดับปานกลาง แบบจำลองการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้ผลค่าสถิติไคสแควร์หารด้วยค่า df เท่ากับ 5.34 ค่า RMSEA เท่ากับ 0.00 ในส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง พบว่า ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำ ความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการน้ำ ทักษะคติต่อการจัดการน้ำ และความตระหนักในคุณค่าทรัพยากรน้ำ ร่วมกันอธิบายตัวแปรการมีส่วนร่วม

ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำได้ร้อยละ 69 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุด คือ ความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ความพึงพอใจของผู้ใช้น้ำ ทักษะต่อการจัดการน้ำ ความตระหนักในคุณค่าทรัพยากรน้ำ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการน้ำ การรับรู้ปัญหาการจัดการน้ำ บทบาทของผู้นำกลุ่ม และความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้น้ำ ตามลำดับ ส่วนผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำจะให้ความสำคัญกับตัวแปรภายในกลุ่มผู้ใช้น้ำ: การพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ตัวแปรภายนอกกลุ่มผู้ใช้น้ำ: การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก และ ตัวแปรภายในของผู้ใช้น้ำ: การพัฒนาผู้ใช้น้ำ รวมทั้งรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารทรัพยากรน้ำของผู้ใช้น้ำที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญ

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โครงการพัฒนากลุ่มน้ำก้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

Title : Models of the Participatory Development of Water Resources Management of Water Users in The Royal Initiative Development Project of Nam Gum River Basin.

Author : Miss. Kotchakorn Dachakhamphu

Degree : Doctor of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Assistant Professor. Dr. Yuphaponr Yuphat
Associate Professor Dr. Saowalak Kosonkittiamporn
Assistant Professor Dr. Wittaya Charoensiri

Year : 2017

ABSTRACT

This research aimed to study the participation level and the factors influencing the participation on the water resources management, and to create the models of participation on the water resources management of the water users by testing the model equation consistency of the factor structure influencing the participation on the water resources management of the water users with an empirical data. The sample group used in the research conduct was the 280 groups of the water users who registered with the Royal Initiative Development Project of Nam Gum River Basin. The tools used were questionnaire, basic statistics analysis was used by a computer package program for social science research, and confirmatory factor analysis by LISREL program. The variables were brought to create the models of participatory development on the water resources management of the water users through the in-depth interview of 24 water user representatives: 2 irrigation officers and 2 sub-district administrative organization officers chosen by purposive random sampling, and 25 persons participated in the small group meetings in order to criticize the models of participatory development on the water resources management of the water users as well as confirmation the models developed by interviewing the 5 experts.

The findings were revealed as follows : the participation on the water resources management of the water users in the Royal Initiative Development Project of Nam Gum River Basin was at the moderate level. The models of participation on the water resources management of the water users were consistent with an empirical data at statistical significance of 0.05 level.

By this data, the result indicated reasonable fit : $\chi^2/df = 5.34$, RMSEA = 0.00. In term of structural equation model analysis, satisfaction of the water users, strength of the water users group, subsidiary from outside organizations, news and information perception on the water resources management, attitudes towards the water resources management, and awareness of water resources value were corporately described the variables on the water resources management by 69 per cent. The highest influencing variable was the strength of the water users. The second were the subsidiary from organizations, the satisfaction of water users, the attitudes towards the water resources management, the awareness of water sources values, the news and information perception on the water resources management, the problems perception on the water resources management, the roles of the group leaders, the knowledge and understanding of the water users respectively. For the results of creating the models of participatory development on the water resources management of the water users, it was firstly emphasized on an internal variable importance of the water user groups, development and empowerment the water users. Secondly, they were external variables of the water users, subsidiary from outside organizations and internal variables of the water users, water users development including the models of the participatory development on the water resources management of the water users developed were accepted by the experts.

Keywords : Water resources management participation, factors influencing the participation on the water resources management, the Royal Initiative Development Project of Nam Gum River Basin